

۲۰۵.۷۹۷

السلامة للبحر

میزان تأثیر فضای مجازی در افزایش جرم

مؤلف :

حسن پورقاسم

پورقاسم، حسن، ۱۳۵۱-	سرشناسه
میزان تاثیر فضای مجازی در افزایش جرم/ تالیف حسن پورقاسم.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: انتشارات راه دکتري: سنجش و دانش، ۱۳۹۸.	مشخصات نشر
۱۳۰ص.	مشخصات ظاهري
۹۷۸-۶۳۲-۲۴۱-۲۱۷-۳	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. ۱۲۵ - ۱۳۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.	یادداشت
جرایم کامپیوتری -- ایران	موضوع
Computer crimes -- Iran	موضوع
فضای مجازی-- ایران -- تدابیر ایمنی	موضوع
Cyberspace-- Iran -- Security measures	موضوع
فضای مجازی -- ایران -- جنبه های حقوقی	موضوع
-- Legal aspects -- IranCyberspace	موضوع
جرم شناسی	موضوع
Criminology	موضوع
۶۷۷۳HV	رده بندی کنگره
۱۶۸/۳۶۴	رده بندی دیویی
۵۷۸۶۱۲۶	شماره کتابشناسی ملی

سنجش و دانش

www.sanjesh.ir
sanjeshodanesh@iran.ir

عنوان: **میزان تاثیر فضای مجازی در افزایش جرم**

مؤلف: حسن پورقاسم

ناشر: انتشارات سنجش و دانش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

صفحه آرایي: مهديه مخبري

طراح جلد: مهتاب دوستي

ناظر: نسرین خانی

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

بهاء: ۲۵۰۰۰۰ ریال

چاپ و نشر: تهران، ملارد، مارلیک، بلوار هفت تیر، مجتمع تجاری اداری امیر، آکادمی تخصصی دکتری

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۲۶

تلفن تماس: ۰۲۱-۶۵۱۴۰۰۲۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۴	فصل اول
۴	کلیات
۱۲	فصل دوم
۱۲	ادبیات و پیشینه
۱۳	تعریف جرم
۱۳	تعریف جرم در لغت
۱۴	تعریف جرم در اصطلاح
۱۵	تعریف مجازات
۱۵	تعریف مجازات در لغت
۱۷	تعریف مجازات در اصطلاح
۱۸	مفهوم رایانه
۱۸	مفهوم جرائم رایانه‌ای
۱۹	تعریف اینترنت
۱۹	تعریف محیط سایر
۲۰	تاریخچه جرایم اینترنتی منافی عفت
۲۳	مفهوم و انواع جرایم منافی عفت
۲۵	مفهوم جرایم منافی عفت
۲۷	انواع جرایم منافی عفت
۳۳	مفهوم پیشگیری و انواع آن

۳۴	 مفهوم پیشگیری
۳۵	 انواع پیشگیری
۴۸	 پیشینه جرایم منافی عفت
۴۸	 قوانین کیفری بین‌النهرین
۴۸	 حقوق کیفری سومری
۴۹	 قانون حمورابی
۵۱	 روابط جنسی در مقررات کیفری تمدنهای بزرگ باستان
۵۱	 یونان باستان
۵۳	 روم باستان
۵۵	 ایران باستان
۵۶	 عربستان همزمان با ظهور دین مسیح اسلام
۵۹	 فصل سوم
۵۹	 نقش مستقیم فضای مجازی در شکلگیری
۵۹	 هرزه نگاری
۶۱	 بررسی فقهی و حقوقی جرم هرزه نگاری
۶۱	 دیدگاه فقه نسبت به جرم هرزه نگاری
۶۵	 تشریح ارکان تشکیل دهنده جرم هرزه نگاری
۷۱	 بزه دیدگان جرم هرزه نگاری
۷۲	 هرزه نگاری افراد بزرگسال
۷۸	 هرزه نگاری کودکان و نوجوانان
۸۳	 نقش رایانه در تحقق جرم قیادت و قوادی به عنوان وسیله ارتکاب جرم
۸۴	 قیادت و قوادی در حقوق جزای اسلامی

۸۵	 نوادی از نگاه اسلام
۸۹	 ارکان تشکیل دهنده جرم قیادت
۹۳	 تحقق جرم قیادت در فضای مجازی
۹۴	 ارکان تشکیل دهنده جرم نوادی رایانه ای
۱۰۱	 بررسی آسیب های وارده جرم نوادی بر بزه دیده، مجرم و جامعه
۱۰۸	 فصل چهارم
۱۰۸	 پیشگیری از جرایم منافی عفت
۱۰۸	 در فضای مجازی
۱۰۹	 علل گرایش افراد به جرایم اینترنتی منافی عفت
۱۰۹	 علل اقتصادی
۱۱۰	 علل فرهنگی
۱۱۰	 مشکلات روحی و روانی
۱۱۱	 تأثیر رایانه در گسترش مفاسد اخلاقی
۱۱۲	 طرق مختلف تولید و توزیع محتویات مستهجن و مبتذل
۱۱۷	 امنیت در فضای سایبری
۱۱۷	 پیشگیری اجتماعی از جرایم و انحراف های سایبری
۱۱۷	 پیشگیری اجتماعی جامعه مدار سایبری
۱۱۹	 پیشگیری اجتماعی رشد مدار سایبری
۱۱۹	 اقدامات مداخله آمیز والدین
۱۲۰	 تدابیر همیاری همسالان
۱۲۰	 تدابیر کاربری صحیح
۱۲۱	 تدابیر کاهنده آثار سوء

۱۲۲	تدابیر آموزشی
۱۲۳	تدابیر الزام آور کار برای اینترنت
۱۲۴	تدابیر رسانه ای
۱۲۵	منابع:

دین مبین اسلام در مورد روابط زنان و مردان نامحرم، محدودیت‌ها و قیودی را قرار داده شده است که طبعاً به نفع و مصلحت آدمیان و جوامع انسانی است؛ زیرا چنانکه در شرع اسلام معروف است احکام شرعی تابع ملاکات (مصالح و مفاسد) می‌باشند. بنابراین اگر دین اسلام عملی را نهی کرده و آن را حرام دانسته است،^۱ قطعاً ارتکاب آن دارای مفاسدی است و اگر عملی را امر نموده و آن را واجب شمرده است، قطعاً انجام آن دارای مصالحی است. تخطی از محدودیت‌ها و قیودی که اسلام در مورد روابط بین یک زن و مرد نامحرم پیش بینی نموده است، ارتباط آنها را تبدیل به یک رابطه نامشروع می‌کند که بر اساس احکام خمسۀ تکلیفی حرام بوده و مطابق قاعده فقهی لکلّ معصیه تعزیر یا کلّ فعل الحرام فعلیه العقوبه، باید مرتکبان آن را مجازات نمود. این مجازات گاهی جنبه حد پیدا کرده و گاهی نیز مشمول تعزیر می‌شود. اصول اخلاقی، افکار پلید و قصد مجرمانه را مورد نکوهش قرار می‌دهند ولی حقوق جزا که هدف اصلی آن دفاع از اجتماع است، فکر و اندیشه ضد اجتماعی و همچنین تصمیم به ارتکاب جرم و حتی تهیه مقدمات آن را مجازات نمی‌کنند. زیرا چنین اندیشه و تصمیمی نظم اجتماعی را به هم نمی‌زند. حقوق جزا، وقتی اندیشه و تصمیم را مورد مجازات قرار می‌دهد که به وسیله اعمال مادی و خارجی ظهور یافته باشند در واقع، برخلاف اخلاق که قواعد آن ناظر بر وجدان‌ها است و هرگونه پندار زشت و ناپسند را محکوم می‌کند، حقوق کیفری متضمن اصولی است حاکم بر رفتار انسان‌ها و توأم با تضمین‌هایی که حافظ جامعه بشری است. حقوق جزا پندار نکوهیده قصد سوء را تا زمانی که مادّاتاً به منصّه بروز و ظهور نرسیده مجازات نمی‌کند؛ چرا که قصد سوء تا وقتی که انسان برای واقعیت بخشیدن به آن جازم نیست، خطری برای نظم اجتماعی در بر ندارد. بنابراین شرط تحقق جرم آن است که قصد سوء با ارتکاب عمل خاصی به مرحله فعلیت برسد از زیر شاخه‌های جرایم جنسی در قانون

۱- امین صارمی، نوذر، انحراقات اجتماعی و خرده فرهنگ‌های معارض، انتشارات دانشگاه علوم انتظامی، تهران، ۱۳۸۰، ص ۵۳.

مجازات اسلامی می‌توان از جرم رابطه نامشروع و عمل منافی عفت نام برد. جرم ((رابطه نامشروع)) از حساسیت بالایی در محاکم قضایی کشور برخوردار است زیرا از آن دسته جرایمی است که جهت بررسی و اعمال قانونی نیاز به شاکی خصوصی ندارد^۱. در این جرم مدعی العموم می‌تواند شخص او بدون این که شاکی خصوصی شکایت کند، وارد رسیدگی به جرم براساس ماده ۶۳۷ قانون مجازات اسلامی شود. موضوع چالش برانگیز در ماده ۶۳۷ قانون مجازات اسلامی، بحث عنصرمادی آن (یعنی ارتباط نامشروع یا عمل منافی عفت غیر از زنا) است. بنابراین باید به تحلیل این موضوع پرداخت که اساساً چه نوع روابطی بین زن و مرد فاقد علقه زوجیت، ارتباط نامشروع یا عمل منافی عفت غیر از زنا تلقی می‌شوند و مصادیق آن‌ها چه می‌باشند. قانونگذار اسلامی در ماده ۶۳۷ قانون مجازات اسلامی اینگونه مقرر می‌دارد: ((هرگاه زن و مردی که بین آنها علقه زوجیت نباشد، مرتکب روابط نامشروع یا عمل منافی عفت غیر از زنا از قبیل تقبیل یا مضاجعه شوند، به شلاق تا نود و نه ضربه محکوم خواهند شد و اگر عمل با عتف و اکراه باشد فقط اگره کننده تعزیر می‌شود. تقبیل به معنای بوسیدن است و معنی مضاجعه نیز گردن به گردن شدن است؛ البته در چنین رابطه‌ای یکی از طرفین با اکراه دیگری را وادار به این امر کند، فقط فرد مرتکب تعزیر خواهد شد، نه فردی که مورد تقبیل یا مضاجعه واقع شده است. در این ماده اختیار به حاکم داده شده تا میزان تعزیر را از یک ضربه تا ۹۹ ضربه تعیین کند. براین اساس مشخص است که در قانون ما پیش‌بینی‌های لازم در خصوص جرایم ضد عفت و اخلاق عمومی صورت گرفته است. در ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی در ارتباط با جرایم و اعمال منافی عفت آمده است هر کس علناً در انظار و اماکن عمومی و معابر تظاهر به عمل حرامی نماید، این کار او مجازات دارد و به حبس از ۱۰ روز تا دو ماه یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شود و در صورتی که مرتکب عملی شود که نفس عمل

۱- بیگی، جمال. پورقهرمانی، بابک، لیلان دوست، یوسف. سیاست جنایی پیشگیرانه ناضر بر جرایم منافی عفت در -

ایران. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره ۲۸، پاییز ۱۳۹۲، ص ۳۷

دچار کیفر نمی‌باشد مثل ربوسی زن و شوهر ولی عفت عمومی را جریحه‌دار نماید. فقط به حبس از ۲ روز تا دو ماه یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شود. در مورد رابطه نامشروع و اعمال خلاف عفت عمومی انجام فعلی که خلاف عفت عمومی و ناسازگار با عفت عمومی باشد نیز جرم است مثلاً پوشش غیر اسلامی در کشورهای اروپایی جرم نیست زیرا خلاف رویه جامعه رفتار نشده است اما همین عمل در کشور ماجریم است و با آن برخورد می‌شود زیرا جامعه آن را بر نمی‌تابد و خلاف عفت عمومی است. شاید برخی تصور کنند وجود رابطه زوجیت میان همسران به آنها اجازه می‌دهد تا در ملاء عام به یکدیگر به شکلی غیر طبیعی ابراز محبت کنند. جالب است بدانید در ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی در ارتباط با جرایم و اعمال منافی عفت آمده است هر کس علناً در انظار و اماکن عمومی و معابر تظاهر به عمل حرامی نماید این کار او مجازات دارد و به حبس از ۱۰ روز تا دو ماه یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شود و در صورتی که مرتکب عملی شود که نفس عمل دچار کیفر نمی‌باشد مثل ربوسی زن و شوهر ولی عفت عمومی را جریحه‌دار نماید فقط به حبس از دو روز تا دو ماه یا تا ۷۰ ضربه شلاق محکوم می‌شود. این مساله نشان می‌دهد روابط زن و شوهر در خارج از چارچوب حریم منزل از نظر قانون قبیح است. البته قانون در رسیدگی به چنین جرائمی همه شرایط و اوضاع و احوال را در نظر می‌گیرد و تنها در صورتی مرتکب جرم را مجازات می‌کند که مشخص شود او سوء نیت داشته است مثلاً اگر زن و شوهری بعد از یک سفر طولانی در فرودگاه با هم مواجه شوند طبیعتاً این مساله جرم تلقی نمی‌شود. اما مواردی وجود داشته که مردی با همسر خودش و زنی دیگر در خانه ای تنها بوده و با همسر خودش رفتاری را کرده تا در زن دیگر زمینه سوء استفاده ایجاد کند و قانون نیز با چنین مساله ای برخورد کرده است.